

вносить Президенту пропозиції щодо кандидатури Прем'єр-міністра та кандидатури до складу Кабінету Міністрів України (ст. 83 Конституції України). З цього питання Конституційний Суд України ще у 2010 році визначив, що Конституція України визначила коаліцію депутатських фракцій у Верховній Раді України як окремого суб'єкта, який бере участь у формуванні Кабінету Міністрів України, із самостійними конституційно визначеними повноваженнями.

Невизначеність у Законі України «Про Регламент Верховної Ради України» 2010 року поняття та порядку формування коаліції цілком компенсується положеннями ст. 83 Конституції України. Там, зокрема, йдеться, що у Парламенті України за результатами виборів і на основі узгодження політичних позицій формується коаліція депутатських фракцій, до складу якої входить більшість народних депутатів України від її конституційного складу. Також зазначено, що коаліція формується протягом місяця з дня відкриття першого засідання Верховної Ради або протягом місяця з дня припинення діяльності попередньої коаліції. Порядок формування, реєстрації та припинення діяльності депутатських фракцій (ст. 60) та міжфракційних об'єднань (ст. 60-1) врегульовано зазначеним вище Законом «Про регламент Верховної ради України».

Тож, можна сказати, що конституційна можливість Голови держави своїм рішенням достроково припинити повноваження Парламенту у разі відсутності сформованої згідно чинного законодавства коаліції депутатських фракцій є одним із найвагоміших його завдань. Незважаючи на те, що в Україні не мали місце подібні випадки, ми вважаємо, що визначення місячного терміну є обґрунтованим та мотивуючим для представників політичних партій у Верховній Раді та окремих депутатів для консолідації політичних сил, пошуку спільних рішень, політичного компромісу, чіткого політичного курсу, в тому числі й через формування Уряду.

Одержано 15.04.2019

УДК 342.56

Ростислав Олександрович КИСЛЮК,

курсант групи Ф1-301 ХНУВС

науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Гудзь Т. І.

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ ІНІЦІАТИВИ У СВІТОВІЙ ПРАКТИЦІ

У кожній державі існує своя унікальна система інституцій, що відповідно до основного закону має право ініціювати будь-які зміни законодавства. Переважна більшість вчених розглядають і упорядковують це право в державах відносно органів, які ним володіють. Користуючись цим підходом, право законодавчої ініціативи можна класифікувати за наступними критеріями:

1) за суб'єктом:

– законодавча ініціатива *парламенту* – вищого колегіального представницького законодавчого органу держави, який є первинним суб'єктом законодавчої

влади. Парламент не лише наділений правом внесення законопроектів у відповідності до чинного законодавства і установленою процедурою, але й уповноважений приймати закони. У широкому розумінні законодавча ініціатива парламенту включає внесення в законодавчий орган не тільки готових законопроектів, але й пропозицій про видання, зміну чи скасування чинних законів (Данія, Іспанія, США, Україна);

— законодавча ініціатива *уряду* або його окремих членів, які наділяються даним правом, у першу чергу, через широту їх повноважень та відповідальність за реалізацію державної політики; по-друге, для можливості регулювати законодавство у сферах своєї діяльності (Австрія, Греція, ФРН). У сучасних державах частка законопроектів, внесених урядом, коливається від 60 % до 90 % від загальної кількості зареєстрованих ініціатив (зазвичай цей відсоток зберігається і стосовно прийнятих законів);

— законодавча ініціатива *глави держави* (монарха, президента або в іншій формі вираженого лідера держави) зустрічається у небагатьох країнах (Естонія, Польща, Нідерланди). Наділення правом законодавчої ініціативи президента пов'язується з отриманням влади від народу шляхом демократичних виборів. Водночас у науковій літературі зазначається, що закріплення права законодавчої ініціативи одночасно за главою держави та урядом може породжувати певні негативні наслідки, особливо в державах з парламентською формою правління, оскільки, по-перше, глава держави не несе політичної відповідальності ні перед парламентом, ні перед урядом, і, по-друге, закріплення за ним права законодавчої ініціативи може призводити до суперечностей у функціонуванні виконавчої гілки влади;

— законодавча ініціатива *громадян (виборців)* як носіїв суверенітету і єдиного джерела влади у демократичних державах. У цьому випадку мова йде про народну законодавчу ініціативу, що являє собою право певної групи виборців запропонувати проект закону, який підлягає обов'язковому розгляду законодавчим органом. Народна законодавча ініціатива дозволяє розширити участь громадськості у законодавчому процесі, хоча у деяких країнах на конституційному рівні закріплено певні обмеження щодо ініціювання виборцями прийняття або внесення змін до вже прийнятих законів (Італія, Латвія, Словенія);

— законодавча ініціатива *органів судової влади*, які найчастіше мають право ініціювати закони, що безпосередньо пов'язані з судочинством та судовим устроєм. Водночас, практика наділення органів судової влади правом законодавчої ініціативи зустрічається вкрай рідко, оскільки вважається, що прийняття законів за своєю природою вважається політичним, а відтак закріплення даного права за органами судової влади призведе до політизації їх діяльності;

— законодавча ініціатива *органів регіонального та місцевого самоврядування* зустрічається вкрай рідко, а відтак коло питань, з яких вони можуть вносити законопроекти в парламент всієї держави, обмежений (Чехія, Португалія);

2) за способом реалізації:

— одноосібна законодавча ініціатива (глава держави, член парламенту або уряду);

– колегіальна законодавча ініціатива (групи депутатів і парламентських фракцій, комітети парламенту, представницькі органи регіонального самоврядування тощо);

3) залежно від форм публічної влади:

– законодавча ініціатива органів державної влади (парламент, уряд, глава держави);

– законодавча ініціатива органів місцевого самоврядування.

Підсумовуючи, слід зазначити наступне:

1. Законодавча ініціатива є однією із стадій законодавчого процесу, що пов'язана із правом внесення законопроектів до парламенту.

2. У демократичних державах правом законодавчої ініціативи наділені як органи публічної влади, так і громадяни.

3. Спрямованість законотворчості на розроблення, вдосконалення та прийняття законів, які покликані регулювати найважливіші суспільні відносини в державі, дозволяє класифікувати законодавчу ініціативу за багатьма критеріями.

Одержано 19.04.2019

УДК 341.4

Юлія Петрівна МЕРЕНЕЦЬ,

курсант групи Ф3-103 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Філіпська Н. О.

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПОВОДЖЕННЯ З В'ЯЗНЯМИ

У сучасному світі проблема дотримання прав людини стала інтернаціональною. Це спонукало міжнародне співтовариство створити універсальні міжнародно-правові стандарти, де визнаються основні права і свободи людини як загальні та обов'язкові. Обсяг цих прав і свобод визначаються не тільки особливостями того чи іншого співтовариства людей, а й загальним розвитком людської цивілізації, рівнем інтегрованості, взаємодії держав та суспільства в світі. Можна стверджувати, що права людини стали об'єктом регулювання не лише окремої держави, а всього міжнародного співтовариства.

На нашу думку, є потреба приділити увагу такій категорії осіб, як в'язні. Всі люди мають рівні права і сучасна світова спільнота усвідомлює, що через насилля, в тому числі й від імені держави, порушення прав людини на повагу до гідності неможливо позитивно вплинути на людину, яка вчинила правопорушення або скоїла злочин. Це стало поштовхом для створення низки міжнародних договорів, які містять принципи дотримання прав людини в пенітенціарних установах. Серед таких міжнародних документів можна виділити перш за все Загальну декларацію прав людини, Європейську конвенцію про захист прав людини і основних свобод, а також Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями (Правила Мандели), Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження